

Kodustatud rott on nagu koer

Miks peaks perre roti võtma, kui neid keldris niigi ringi jookseb? Lemmikroti ja keldriroti erinevustest räägib rotikasvataja Eva Saar.

Mõnikord ollakse maaperedes rohkemgi vastu kui linnas, kui laps enesele rottu võtta soovib. Keldris ju rotte küll... Ja ükski neist pole just eriti lemmiklooma nägu.

Mille poolest erineb lemmikrott keldrirotist? Lemmikrotipidamise ajaloost maailmas rääkis rotikasvataja Eva Saar (tema kasvanduse nimi on White Magic Rats).

Lemmikrottide teaduslik nimetus on *Rattus norvegicus*. Looduses lippavad ringi pruuni värvi *Rattus norve-*

gicus ja musta karva *Rattus rattus*. Kui aga lemmikuks aretatud *Rattus norvegicus* vabadusse lasta, hukkub ta ruttu, kuna nii tema välimus kui iseloom on mitmete põlvkondade koduse elu jooksul metsiku looduse jaoks sobimatuks muutunud.

Mary Douglas ja rotipüüdjad

Rotte hakati kodustama XVIII sajandil. See oli aeg, mil käisid ringi rotipüüdjad, kes saagi hulgest huvitavamad loomad välja valisid ning neid paljudama hakkasid.

Rotte püüti tookord terjerite abil või lõksudega. Terjereid pandi rotitapmises võistlemagi.

Esimene teadaolev rott, kes näitusele toodi, kuulus Mary Douglasele. Sellest on ajalukku märk jäänud, kuna

omanik küsis hiirenäituse korraldajalt luba rott näitusele tuua. Näitus toimus Inglismaal 1901. aastal ning sinna toodi teisigi rotte, Douglase rott kuulutati aga näituse parimaks.

1921 Mary Douglas suri ning pärast seda kadusid mõneks ajaks ka rotinäitused. Alles 45 aasta pärast hakkasid rotihuvilised taas elavnema, 1976 loodi Inglismaal National Fancy Rat Society – lemmikrotihuviliste ühing.

Kodustada püüti tollal ka *Rattus rattus*'t, kuid millegipärast ei tulnud sellest eriti midagi välja.

Paberitega rotid

Küsimuse peale, kas keldriroti maksaks kodustama hakata, arvab Eva Saar, et tõenäoliselt sellest midagi head ei tuleks – keldrirott eeldatavasti ei hakka inimest piisavalt usaldama, see muutus tekkivat alles põlvkondade jooksul.

Sageli arvatakse, et lemmikrotid on seepärast lühikese elueaga, et inimele on nende tervise aretuse käigus ja laborikatsete tagajärjel ära rikkunud. Eva Saar ütleb selle peale, et kasvatajate juures on rottide eluiga jälle pikinema hakanud ning lisab, et looduses rott mitmesuguste ohtude tõttu rohkem kui aasta elus ei püsigi, pigem vähem.

Üldjuhul on lemmikroti eluiga kaks-kolm aastat, see oleneb toidust, mida söi tema ema, toidust, mida ta ise lapsena sai ning mida ta täisealiseks sööb, lisaks veel aga sellestki, kas tema suguvõsas on olnud pikema või lühema elueaga rotid.

Kuna näitustel käivatel rottidel on paberid nagu töökoortel ja -kassidel, siis arvatakse mõnikord, et olemas on ka rotitõud. See pole siiski nii, tegu on registreerimispaperitega, kus kirjas roti vanemad, õed-vennad, kasvataja, värvus, karva- ja kõrvatüüp ning markeeringud.

Lemmikrott võib olla hea sõber. Kui unistuste koera pidada pole võimalik, võib võtta roti, sest tema on oma iseloomu poolest väikeloomadest koeraga kõige sarnasem.

Selline hellitatud lemmikrott keldris enam toime ei tule, metsikust loomast on saanud hoopis inimese sõber.

ANNELI SIHVART